

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-256
Karar Sayısı : 09-03/50-19
Karar Tarihi : 20.1.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : Hilal YILMAZ, Selvi KOCABAY

C. ŞİKAYET EDEN : Biröl ERGEN
Silivrikapı Cd. No:48/1 Kocamustafapaşa Fatih/İstanbul

D. ŞİKAYET EDİLEN: - Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
Büyükdere Cd. No:145 Tofaş Han 34394 Zincirlikuyu/İstanbul
20 - Chevrolet Otomotiv Ticaret Ltd. Şti.
Kemal Paşa Yolu/İzmir

E. DOSYA KONUSU: Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. ve Chevrolet Otomotiv Ticaret Ltd. Şti.'nin garantisi devam eden Tofaş ve Chevrolet marka araçlara BRC marka LPG dönüşüm sistemi takılmasına izin verdiği, ancak BRC ile aynı standartlara sahip olan Tartarini marka LPG dönüşüm sistemi takıldığında araçların garantisinin sona erdirildiği ve bu durumun haksız rekabete yol açtığı iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde, Okcan Otomotiv'in benzinli araçlara LPG dönüşümü yapan bir firma olduğu ve LPG dönüşümünde Tartarini marka dönüşüm sistemi kullanıldığı belirtilmekte, Türkiye Makine Mühendisleri Odası ve TSE'den alınan izinle yaklaşık 800 tip araca LPG dönüşüm sistemi uygulama yetkileri olduğu ifade edilmektedir. Şikayetin devamında Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. (Tofaş) ve Chevrolet Otomotiv Ticaret Ltd. Şti. (Chevrolet)'nin garantisi devam eden Tofaş ve Chevrolet marka araçlara BRC marka LPG dönüşüm sistemi takılmasına izin verdiği, ancak BRC ile aynı standartlara sahip olan Tartarini marka LPG dönüşüm sistemi takıldığında araçların garantisinin sona erdirildiği belirtilmekte ve bahsi geçen uygulamanın haksız rekabete yol açtığı iddia edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 13.11.2008 tarih ve 7460 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 12.1.2009 tarih, 2008-4-256/İİ-09-HY sayılı İlk İnceleme Raporu 15.1.2009 tarih, REK.0.08.00.00-110/12 sayılı Başkanlık Önergesi ile 09-03 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, şikâyet hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

50 LPG ya da otopaz dönüşüm sistemleri benzinle çalışan araçların aynı zamanda LPG ile çalışmasını sağlayan ve araca monte edilen sistemi ifade etmektedir. Türkiye’de LPG dönüşüm sistemi pazarında yaklaşık 40 adet marka bulunmaktadır. Söz konusu sistemler çoğunlukla yabancı menşeli olup sistemin Türkiye’de uygulanması ile yetkilendirilmiş distribütör firma ve bayileri aracılığıyla tüketicilere hizmet verilmektedir. Bir araca LPG dönüşümü yapabilmek için ilgili distribütör firma ve bayilerinin TSE tarafından verilen “Hizmet Yeterlilik Belgesi” ile Makine Mühendisleri Odası tarafından verilen "Mühendislik Yetki Belgesi" ve “Serbest Mühendislik Müşavirlik Belgesi”ne sahip olmaları gereklidir. Pazarda LPG dönüşümü yapmaya yetkili çok sayıda firma bulunmaktadır.

60 LPG dönüşüm sistemleri araç sahiplerinin tercihlerine göre yetkili bir firma tarafından takılmaktadır. Mevcut uygulamada, garantisi bitmemiş araçlara, araç üreticisinin tavsiye ettiği marka dışında bir kit ile LPG dönüşümü yapılması durumunda araçlar üretici firma tarafından garanti kapsamı dışına çıkarılabilmektedir. Otomobil üreticileri dönüşüm sistemini üretim aşamasında otomobile yerleştirebilmekte yahut üretildikten sonra müşterinin isteği üzerine yetkili satıcı tarafından dönüşüm sistemi monte ettirilebilecek LPG uyumlu otomobilleri piyasaya sürmektedirler. LPG dönüşümü yapılabilen bir diğer aşama ise, müşterinin aracı satın aldıktan sonra kendisinin aracına dönüşüm sistemini monte ettirmesidir.

70 Şikayete konu olan Chevrolet ve Tofaş’ın, hem fabrika montajlı LPG’li araçlarda, hem de müşterinin isteği üzerine yetkili satıcı tarafından LPG dönüşümü yapılan araçlarda BRC markalı LPG dönüşüm sistemini kullanmasının yanı sıra, müşterinin aracı satın aldıktan sonra LPG dönüşümü yaptırırken BRC markasını kullanması durumunda, araçların Chevrolet ve Tofaş tarafından verilen garantisi bozulmamakta, LPG dönüşüm sistemi de aracın garanti kapsamına dahil edilmektedir. Söz konusu uygulamanın sebebinin, Chevrolet ve Tofaş’ın BRC ile yaptıkları bir sözleşme ile ekonomik menfaat sağlamaları ve/veya kendi araçlarının standartlarına BRC’yi uygun görmeleri olabileceği anlaşılmaktadır. Böylece söz konusu otomobil üreticileri, garanti süresinde müşterilerinin kalitesi düşük LPG dönüşüm sistemlerini monte ettirmelerinden kaynaklanabilecek arızaların da önüne geçerek, oluşabilecek böyle bir ekonomik yükten de kurtulabileceklerdir. Bu sebepler, şikayet konusu münhasırlığın rekabet ötesi fayda sağlayan makul gerekçeleri olarak kabul edilebilecek niteliktedir.

Ayrıca, 2-3 yıllık garanti süresi dolduktan veya otomobille yapılan yol 100.000 km’ye ulaştıktan sonra bahsi geçen araçlara herhangi bir marka LPG dönüşüm sistemi takılmasının önünde engel bulunmamaktadır. Bu noktada değerlendirilmesi gereken husus Tofaş ve Chevrolet’nin piyasaya yeni sürülen garanti kapsamındaki LPG dönüşümlü araçlarda sadece BRC markasını kullanmasının rekabeti kısıtlayıcı bir etkisinin olup olmadığıdır.

90 Chevrolet ve Tofaş ile BRC markasının Türkiye yetkili distribütörü 2A Mühendislik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (2A Mühendislik) arasında dikey bir ilişki bulunmaktadır. Söz

100 konusu dikey ilişkide 2A Mühendislik alt pazar olan LPG dönüşüm sistemleri pazarında yer almakta, Tofaş ve Chevrolet ise üst pazar olan motorlu kara taşıtları pazarında bulunmaktadır. Her iki pazarda da çok sayıda teşebbüs faaliyet göstermekte olup her iki pazar da rekabetçi bir yapıya sahiptir. Raportörlerce yapılan incelemede, 2A Mühendislik'in Tofaş ve Chevrolet dışında sadece Proton ve Opel ile benzer bir anlaşması bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Bu durum diğer marka LPG dönüşüm sistemleri için piyasanın sadece bu dört markanın garanti kapsamındaki araçları için kapandığını göstermektedir. Zira piyasada diğer dönüşüm sistemi firmalarının çalışabileceği çok sayıda otomobil markası bulunmasının yanı sıra, söz konusu dört markayı taşıyan garanti süresi sona ermiş otomobillere de LPG dönüşüm sistemi uygulama imkânları bulunmaktadır. Bu çerçevede söz konusu uygulamanın piyasayı kapatıcı bir etkisinin olmadığı anlaşılmıştır.

Bahsi geçen uygulamaya 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi açısından bakıldığında ise, hem LPG dönüşüm sistemleri pazarının hem de motorlu kara taşıtları pazarının oldukça rekabetçi yapıya sahip olmaları nedeniyle, herhangi bir markanın hakim durumda olması mümkün değildir.

110 Sonuç olarak, Chevrolet ve Tofaş'ın hemen hemen aynı standartlara sahip çok sayıda LPG dönüşüm sistemleri arasından BRC markasını seçmesinin, sözleşme serbestisi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, söz konusu uygulamanın rekabeti kısıtlayıcı bir amacı veya etkisi olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.